

Warszawa, dnia 9 grudnia 2024 r.

**PAŃSTWOWA
KOMISJA WYBORCZA**

ZPOW.770.9.2024

Pani
Małgorzata PAPROCKA
Szef
Kancelarii Prezydenta
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Minister,

Państwowa Komisja Wyborcza, odpowiadając na pismo z dnia 4 grudnia 2024 r. znak BPU.111.4.2024.PW, informuje o zajęтым stanowisku.

Z dniem 16 października 2024 r. przestał obowiązywać stan klęski żywiołowej wprowadzony na części obszaru kraju w związku z powodzią we wrześniu 2024 r.

Zgodnie z art. 228 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w czasie stanu nadzwyczajnego oraz w ciągu 90 dni po jego zakończeniu nie może być skrócona kadencja Sejmu, przeprowadzone referendum ogólnokrajowe, nie mogą być przeprowadzane wybory do Sejmu, Senatu, organów samorządu terytorialnego oraz wybory Prezydenta Rzeczypospolitej, a kadencje tych organów ulegają odpowiedniemu przedłużeniu. Wybory do organów samorządu terytorialnego są możliwe tylko tam, gdzie nie został wprowadzony stan nadzwyczajny.

W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej powołany przepis Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczy całej procedury wyborczej we wszystkich wymienionych wyborach, począwszy od zarządzenia wyborów, a na dniu głosowania kończąc.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraża opinię, że art. 228 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dotyczy także wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Zatem nie mogą one zostać zarządzane w czasie stanu nadzwyczajnego oraz w ciągu 90 dni po jego zakończeniu, co oznacza, że wybory

uzupełniające do Senatu w okręgu wyborczym nr 33 mogą zostać zarządzane dopiero po upływie ustalonego wyżej terminu, tj. po dniu 14 stycznia 2025 r.

Przyjęcie, że powołany przepis Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nie dotyczy wyborów uzupełniających prowadzioby do konieczności zarządzania wyborów takich w każdym przypadku, w tym również na obszarze, na którym obowiązuje stan nadzwyczajny i np. nie ma możliwości przeprowadzenia głosowania lub prowadzenia kampanii wyborczej.

Państwowa Komisja Wyborcza zauważa przy tym, że bez znaczenia jest fakt, iż obszar okręgu wyborczego nr 33 w wyborach do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nie był objęty stanem klęski żywiołowej.

Wskazać także należy, że omawiany przepis Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej nie uzależnia możliwości zarządzania referendum ogólnokrajowego oraz wyborów do Sejmu, Senatu, a także wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, odmiennie niż w odniesieniu do wyborów organów samorządu terytorialnego, od obszaru, na jakim został wprowadzony stan klęski żywiołowej. Przepis ten przewiduje, że w przypadku wprowadzenia stanu nadzwyczajnego jedynie wybory organów jednostek samorządu terytorialnego są możliwe (mogą zostać zarządzane i przeprowadzone) tam, gdzie nie został wprowadzony stan nadzwyczajny. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nie przewiduje natomiast analogicznej regulacji w odniesieniu do wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając powyższe na uwadze według oceny Państwowej Komisji Wyborczej w czasie stanu nadzwyczajnego oraz w ciągu 90 dni po jego zakończeniu nie mogą być wykonywane czynności związane z zarządzaniem i przeprowadzaniem wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od tego, czy obszar terytorialny tego okręgu wyborczego objęty był stanem klęski żywiołowej, czy też nie.

Podzielić należy pogląd prezentowany w doktrynie, że art. 228 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia zakaz przeprowadzania wyborów w stanach nadzwyczajnych, nawet jeżeli byłoby to technicznie możliwe. Takie rozwiązanie z jednej strony pozwala skoncentrować wysiłki na odwróceniu zagrożeń, z drugiej natomiast – chroni obywateli przed wykorzystywaniem instytucji stanów nadzwyczajnych do manipulowania procedurą wyborczą. Powszechne wybory organów władzy publicznej powinny odbywać się w warunkach zapewniających nieograniczone korzystanie z praw politycznych, w tym pełną swobodę wyrażania woli przez wyborców (por. P. Radziejewicz [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, red. P. Tuleja, Warszawa 2023, art. 228).

Państwowa Komisja Wyborcza jednocześnie wyraża opinię, że w omawianej sytuacji należy uznać, że przepis art. 228 ust. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ma charakter przepisu szczególnego (*lex specialis*) w stosunku do przepisu art. 283 § 2 Kodeksu wyborczego będącego przepisem o charakterze ogólnym (*lex generalis*).

Mając powyższe na uwadze Państwowa Komisja Wyborcza wyraża ocenę, że w tej szczególnej sytuacji wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w okręgu wyborczym nr 33 powinny zostać zarządzane po dniu 14 stycznia 2024 r., a ich data powinna zostać wyznaczona w takim terminie, aby umożliwiło to prawidłowe wykonanie wszystkich czynności wyborczych (organom i komitetom wyborczym oraz kandydatom i wyborcom), nawet jeżeli przekroczony zostanie termin, o którym mowa w art. 283 § 2 Kodeksu wyborczego.

Łączę wyrazy szacunku

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

(dokument podpisany elektronicznie)